Xenophon, Oeconomicus 7,23-28

23

ἡ Ῥίγη	ἡ Ῥίγη...καὶ θάλπη καὶ ὁδοιπορίας: complement (object) bij de infinitivus καρτερεῖν.
τοὺ	τοὺ ἄνδρὸς τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν: subject bij de infinitivus δύνασθαι en de daarvan afhangende infinitivus καρτερεῖν.
κατεσκεύασεν	κατεσκεύασεν: het geïmpliceerde subject is ὁ θεός.
ὥστε	ὥστε…ἔργα: indien hoofdzin, dan ὥστε: *dus*; indien bijzin, dan ὥστε: *zodat*.
τῇ	τῇ...γυναικὶ...φύσας: predicatieve bepaling; het participium φύσας congrueert met θεός.
αὐτῇ	αὐτῇ: complement (indirect object) bij προσέταξεν.
φάναι	φάναι ἔφη: …*zei hij dat hij* (destijds) *zei*.

24

εἰδὼς	εἰδὼς...τροφήν: predicatieve bepaling; het participium εἰδὼς congrueert met het geïmpliceerde subject (ὁ θεός) bij ἐδάσατο; εἰδὼς heeft een objectszin (ὅτι...τροφήν) als complement.
ὅτι	ὅτι...τροφήν: complement (objectszin) bij εἰδὼς.
καὶ	καὶ: *ook*, i.e. naast τὴν τῶν νεογνῶν τροφήν.
τοῦ	τοῦ στέργειν...πλεῖον: *een groter aandeel in het liefhebben*.
ἐδάσατο	ἐδάσατο: ἐδασάμην: aoristus < δαίομαι/δατέομαι.

25

καὶ	καὶ: *ook*, i.e. naast τὴν τῶν νεογνῶν τροφήν en τοῦ στέργειν τὰ νεογνὰ βρέφη πλεῖον.
τὰ	τὰ εἰσενεχθέντα: i.e. de voorraden.
γιγνώσκων	γιγνώσκων...ὅτι...οὐ κάκιόν ἐστι...,: γιγνώσκων heeft een objectszin in de indirecte rede (ὅτι...εἶναι) als complement; blijkens ἐδάσατο verwijst γιγνώσκων naar het verleden. Omdat het om een algemene waarheid gaat, is in ἐστι de tijd van de directe rede vastgehouden.

ὅτι	ὅτι...οὐ κάκιόν ἐστι: …*dat het niet zo verschrikkelijk erg is*.
καὶ	καὶ: *ook*, i.e. naast affectie, zoals verwoord in τοῦ στέργειν τὰ νεογνὰ βρέφη.
ἐδάσατο	ἐδάσατο: ἐδασάμην: aoristus < δαίομαι/δατέομαι.
εἰδὼς	εἰδὼς...ὅτι...δεήσει, ἐάν...ἀδίκῃ: εἰδὼς heeft een objectszin in de indirecte rede (ὅτι...τροφήν,met een conditionele bijzin) als complement; Blijkens ἐδάσατο verwijst εἰδὼς naar het verleden. Omdat het om een algemene waarheid gaat, is in δεήσει en in ἀδίκῃ (coniunctivus + ἄν en dus geen optativus iterativus) de tijd van de directe rede vastgehouden.
καὶ	καὶ: *ook*, i.e. naast καρτερεῖν (+ object, cf. 23).
ἀρήγειν	ἀρήγειν...ἐάν τις ἀδίκῃ: *iemand afweren als hij onrecht doet*.
αὖ	αὖ...αὖ: i.e. op zijn beurt/anderzijds; αὖ geeft de perspectiefwisseling aan; één keer αὖ zou volstaan hebben.
δεήσει	δεήσει: is met een AcI geconstrueerd (ἀρήγειν: inf.; τὸν…ἔχοντα: acc.).
αὖ	αὖ...αὖ: i.e. op zijn beurt/anderzijds; αὖ geeft de perspectiefwisseling aan; één keer αὖ zou volstaan hebben.
ἐδάσατο	ἐδάσατο: ἐδασάμην: aoristus < δαίομαι/δατέομαι.

26

ὅτι	ὅτι...λαμβάνειν: causale bijzin.
καὶ	καὶ διδόναι καὶ λαμβάνειν: verwijst naar het deelgenootschap van man en vrouw, zoals het in 17-21 uitgewerkt is en in de conclusie in 28 geresumeerd zal worden.
εἰς	εἰς τὸ μέσον ἀμφοτεροις κατέθηκε: i.e. …schonk hij elk van beiden, zonder onderscheid; εἰς τὸ μέσον is een vaste uitdrukking die 'voor alle betrokkenen bereikbaar' aangeeft.
ὥστε	ὥστε…ἔργα: indien hoofdzin, dan ὥστε: *dus*; indien bijzin, dan ὥστε: *zodat*.
ἔχοις	ἔχοις: met niet naar een concrete persoon (*je*) verwijzend geïmpliceerd subject.
πότερα	πότερα...ἢ: = πότερον...ἢ.
τὸ	τὸ ἔθνος: *het geslacht*.

τούτων	τούτων: complement bij πλεονεκτεῖ; πλεονεκτέω τινος: *meer hebben van iets.*

27

τὸ	τὸ ἐγκρατεῖς...εἶναι ὧν δεῖ: complement (object) bij κατέθηκε; ἐγκρατεῖς: (acc. plur. masc.) congrueert met de geïmpliceerde subjectsaccusativus (ἀμφοτέρους) bij εἶναι.
ἐγκρατεῖς	ἐγκρατεῖς ὧν δεῖ: ἐγκρατεῖς τούτων ὧν δεῖ (sc. ἐγκρατεῖς εἶναι): *vol zelfbeheersing in datgene waarin men dat moet zijn*; ἐγκρατής τινος: *macht hebbend over iets, vol zelfbeheersing in iets*.
εἰς	εἰς τὸ μέσον ἀμφοτεροις κατέθηκε: i.e. …schonk hij elk van beiden, zonder onderscheid; εἰς τὸ μέσον is een vaste uitdrukking die 'voor alle betrokkenen bereikbaar' aangeeft.
ἐξουσίαν	ἐξουσίαν ἐποίησεν ὁ θεὸς..., τούτον φέρεσθαι: *de godheid gaf aan diegene van hen beiden die…, de bevoegdheid om…te verwerven*; τούτον resumeert ὁπότερος ἄν ᾖ βελτίων.
ἄν	ἄν ᾖ: coniunctivus + ἄν, niet vervangen door optativus iterativus.
πλεῖον	πλεῖον...τούτου τοῦ ἀγαθοῦ: πλεῖον + gen.: een groter aandeel in.

28

τὸ	τὸ...πεφυκέναι: gesubstantiveerde infinitivus; de accusativus is van διὰ afhankelijk.
ταὐτὰ	ταὐτὰ: crasis van τά en αὐτά.
ἀμφοτέρων	ἀμφοτέρων: attribuut bij φύσιν.
πεφυκέναι	πεφυκέναι: πέφυκα: (perfectum met praesensbetekenis) (*van nature*) *zijn,* (*een natuurlijke*) *aanleg hebben*; < φύομαι (intrans.): *groeien*.
διὰ	διὰ τοῦτο: resumeert διὰ...πεφυκέναι.
τὸ	τὸ ζεῦγος ὠφελιμώτερον ἑαυτῷ γεγένηται...τὸ ἕτερον δυνάμενον: *het paar is voor zichzelf* (of: *door zichzelf*, i.e. intrinsiek) *nuttiger naar mate de andere pool dat wel kan;* τὸ ἕτερον δυνάμενον: de nominativus met participium (in plaats van genitivus absolutus) sluit los aan bij ζεῦγος.

ἃ	ἃ τὸ ἕτερον ἐλλείπεται: complement (objetszin) bij δυνάμενον; ἐλλείπομαί τι: *in iets tekortschieten*.
τὸ	τὸ ἕτερον δυνάμενον: *naar mate de andere pool dat wel kan*; de nominativus met participium (in plaats van genitivus absolutus) sluit los aan bij ζεῦγος.